

Plan mot kränkande behandling och aktiva åtgärder mot diskriminering

Verksamhetsformer som omfattas av planen:

År 2024

Reviderad 31 januari 2024

REAL
gymnasiet

Innehåll

Grunduppgifter.....	3
Utvärdering	5
Kartläggning	8
Främjande insatser.....	13
Mål och uppföljning	13
Förebyggande åtgärder	15
Mål och uppföljning	15
Aktiva åtgärder mot diskriminering	18
Rutiner för akuta situationer.....	19
Begrepp	21
Diskriminering	21
Trakasserier och kränkande behandling	21
Befogad tillrättavisning	22
Repressalier.....	22
Diskrimineringsgrunder	23
Länkar som stöd	25

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Realgymnasiet Stockholm

Ansvariga för planen

Rektor Sari Geary

Vår vision

Realgymnasiets vision är att skolan ska vara trygg och fri från kränkningar

Realgymnasiet kärnvärden skall genomsyra verksamheten:

Trygghet: trygga elever har bättre studiero och förutsättningar för inläring.

Team: att kunna samarbeta inom teamet gör eleven trygg och förbereds för arbetslivet.

Utveckling: kunskap och erfarenhet gör att eleverna utvecklas mot kunskapsmålen och stärker både självkänsla och självförtroende.

Framgång: elever som upplever framgång får stärkt självförtroende och kan utmana sig ytterligare.

Planen gäller från

2023-01-31

Planen gäller till

2025-01-31

Elevernas delaktighet

Eleverna i åk 1 har gått igenom planen om kränkande behandling tillsammans med sin mentor och kurator. Eleverna har deltagit i olika aktiviteter med personal på skolan och därigenom varit med och förebyggt kränkningar. Eleverna har även utvärderat planen när de svarat på enkäter under året. Dessutom har mentor tillsammans med kurator gått igenom vissa punkter specifikt i trygghetsenkäten där eleverna under ht 2023 svarat. Elevskyddsombud är med på trygghetsvandringarna för att ge sin syn på trygghet i skolmiljön tillsammans med rektor, skyddsombud samt kurator.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vårdnadshavare erbjuds möjlighet att vara delaktiga i utvärderingen av planen. Vårdnadshavare får i samband med det första föräldramötet information om skolans plan mot kränkande behandling och dess konsekvenstrappa. Därefter har vårdnadshavare fått möjlighet att kommentera planen. Vårdnadshavare får kontinuerligt information av mentor och kurator om trygghetsteamet varit i klassen eller verktyget reflektion på lektion har använts i klassen.

Personalens delaktighet

Personalen deltar i skapandet, genomförandet, utvärdering och analys av planen på personalmöten. Personalen deltar även i främjande och förebyggande aktiviteter som anordnas för eleverna under läsåret.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Fjolårets plan har framförallt utvärderats av eleverna när de har svarat på enkäter och personalen har utvärderat på personalmöten. Trygghetsvandring har också varit en del av utvärderingen.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan (*elever, medarbetare, vårdnadshavare etc.*)

Personalen har haft personalmöten kring normer och värden under året.

Trygghetsenkät VT2022.

Vårdnadshavare har getts möjlighet att utvärdera planen.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Trygghetsenkäten VT 2022 visade att 88,5% av eleverna kände sig trygga, varav 44,8 % menade att de stämde helt och hållet att de kände sig trygga, 43,7% menade att det stämmer ganska bra att de kände sig ganska trygga. Endast 2,7% menar att de inte stämmer alls att de är trygga och 4,9% att det stämmer ganska dåligt att de kände sig trygga. 4,0 % svarade att de vet ej om de kände sig trygga på skolan.

Litar du på att de vuxna i skolan gör tillräckligt om någon elev blir illa behandlad?

19,8% svarade att de litade på att vuxna gör tillräckligt om någon elev blir illa behandlad, 36,9% tyckte att det stämde ganska bra. 5,8% menade att det inte stämde alls att vuxna gör något, 12,4% att det stämde ganska dåligt och 25,2% svarade att det vet ej.

Elevhälsan- tycker du att det finns någon vuxen i skolan som bryr sig om hur du mår?

43,1 % menade att det stämde helt och hållet, 25,0 att det stämde ganska väl. 3,8 % tyckte inte alls att det stämde och 4,5% att det stämde ganska dåligt. 23,7% svarade vet ej på denna fråga.

Bemötande av lärare-tycker du att lärare behandlar elever lika oavsett om de är flickor, pojkar eller annan könsidentitet?

16,5% svarade att de tyckte att deras bemötande var bra helt och hållet, 31,6 % att det stämde ganska väl. 14,7% tyckte inte alls det stämde och 18,3% ganska dåligt. 18,9 % svarade vet ej på denna fråga.

Studiero- hur ofta är det arbetsro på lektionerna?

13,6% tyckte att det stämde helt och hållet att de hade studiero, 52,9% att det stämde ganska väl. 8,4% tyckte inte alls att det stämde att de hade studiero, 20,4% att det stämde ganska dåligt och 4,7% svarade att det vet ej.

Analysen av trygghetsankäten VT 2022 är att eleverna kände sig mer trygga i skolan än året innan. Elevhälsans arbete har blivit bättre. Lärarnas bemötande hade förbättrats och likaså studieron.

Att skolan införde EHM (elevhäsmöten) är nog en stor del i varför bemötande och studieron förbättrats. Lärarna kopplade till klasserna har involverats i större utsträckning genom detta verktyg, vilket har förbättrat klassernas studiero och trygghet. EHM har gjort att lärarna haft mer samsyn kring en klass och kunnat ge varandra tips vad som fungerar på gruppnivå.

Däremot behöver personalen tydligare visa att när elever blir illa behandlade att det tas om hand om av personalen.

Trygghetsvandringen som genomfördes med skyddsombud och elevskyddsombud, kurator, tf rektor visade på genomförbara förbättringar som skulle kunna öka tryggheten i skolan såsom flytt av vissa skåp, kamror på vissa platser, samt städning av elever på gemensamma utrymme efter lunch. Elevskyddsombuden menade att om det blev bättre ordning och fler mindre platser skapades för att äta sin lunch på kunde tryggheten bli bättre. När elever samlas i större grupper blir det otryggt menade de.

Verktyget reflektion på lektion som leds av kurator tillsammans med mentor har lett till färre konflikter, ökad trygghet och därmed bättre studiero.

I november HT 2022 hade hela personalen workshop kring normer och värden. Där kom det fram att personalen i stort önskade kompetensutveckling kring att prata kring samtycke, sex och samlevnad. Det togs även upp i utvärderingen av vecka 6 VT 2022 att de lärare som känt sig bekväma och haft det som en naturlig del i sin kurs också på ett naturligt sätt kunnat implementera det enklare under vecka 6 såsom i biologi, samhällskunskap och religion.

Skolpsykologen kom under HT 2022 och pratade kring frånvaro med skolans personal och pratade om vikten av att all personal är relationsskapande i kontakten med eleverna och deras vårdnadshavare i de fall eleven är under 18 år. Relationsskapandet skapar både mindre frånvaro och ökad trygghet.

Tf rektor har infört kulturbärarna, vilket innebär att all personal påminner eleverna att ta av sig skorna när de kommer in i skolans lokaler samtidigt som eleverna får ett trevligt bemötande i början av dagen. Detta har resulterat i att eleverna verkar känna sig bemötta och sedda direkt på morgonen samt att all personal visar att regler som är till för alla följs av alla, vilket spiller över på andra regler som är viktiga att följa i ett klassrum eller i skolan. Att ordning upprätthålls samtidigt som du får ett trevligt bemötande direkt på morgonen är dessutom relationsskapande och därmed förbyggande kring trygghet.

Student Stafetten som infördes VT 2022 var också ett lyckokast där elever tävlade med varandra med hjälp av personal på ett trevligt sätt, vilket uppskattades av både elever och personal. Åk 2 var med i förberedelserna och i genomförandet av studentstafetten och eftersom det föll i god jord har det beslutats att det blir en fortsättning på detta även VT 2023.

Under v 6 bjöds skolläkare tillsammans med en skådespelare in för att prata om sex och samlevnad. SSR (sex, samtycke och relationer) gruppen har lyft till mentorerna att samla in elevernas frågor som personalen med de kunskaperna besvarar i olika forum.

Realrun som har blivit en tradition på skolan som organiserades av idrottslärarna VT 2022 för eleverna i åk 1 och 2 tillsammans med personal. Eleverna går eller springer runt en given bana. Vilket också är ett uppskattat inslag för eleverna och personalen.

Drogförebyggande gruppen fick pengar för att genomföra aktiviteter som blev ett evenemang för de elever som kunde tänka sig att vara drog och nikotinfria framåt. De gick på laserdome tillsammans under VT2022. Kurator har hjälpt eleverna och kontakten med unga drogförebyggare som sponsrat detta evenemang.

Årets plan ska utvärderas senast

2024-01-31

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Planen ska utvärderas av eleverna under ledning av mentorerna. Rektor eller mentorer ser till att även vårdnadshavare får information om och möjlighet att utvärdera planen.

Rektor eller den av rektor utsedd ansvarar för att personal utvärderar planen.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Ytterst är rektor ansvarig för att planen utvärderas.

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

T.ex. enkäter, individuella intervjuer, gruppintervjuer, trygghetsvandringar, arbetsplatsträffar eller andra samtal, händelserapportering rörande kränkningsärenden samt hot och våld etc.

1. Trygghetsenkät och trygghetsvandring
2. Händelserapporter
3. EHT samt EHM (elevhälsomöte)

Områden som berörs i kartläggningen

- Trygghet (se *Aktiva åtgärder* nedan)
- Kränkande behandling
- Studiero

Hur eleverna har involverats i kartläggningen

Varje läsår väljs representanter i åk ett, som blir en del av elevrådet och involveras i det förebyggande arbete mot kränkningar, samt utvärderingar som görs.

Eleverna har även deltagit i kartläggning dels genom samtal, enkäter, i händelserapporter dels genom reflektion på lektion samt när trygghetsteamet involverats. Eleverna har tagit del av resultaten genom samtal med sina mentorer. Elevskyddsombud har tillsammans med rektor, kurator och skyddsombud gjort en trygghetsvandring. Mentor och kurator har följt upp vissa frågor i enkäten men en fördjupad diskussion för att förstå hur eleverna tänkt när de svarat på enkäten

Kuratorerna har tillsammans med mentorerna gått igenom plan mot kränkande behandling i åk 1. I de klasser där det varit en del konflikter har klassen tillsammans med sin mentor samt kurator haft reflektion på lektion som innebär att de ger sin syn på studieron och tryggheten i klassen i en anonym enkät. Under 4 veckor diskuteras kring de ämnen de tagit upp i respektive klass i mindre grupper under ledning av kurator och mentor. Under mentorstiderna har eleverna även arbetat med moduler om värdegrund, som sträcker sig över hela året.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Genom att följa Realgymnasiets rutiner gällande hantering av kränkningar, uppmärksammar personalen kränkningar, upprättar anmälningar och händelserapporter, medling mellan elever erbjuds, kontakter tas med deras vårdnadshavare och eleverna stöttas under ärendets gång. Mentor tillsammans med kurator genomför reflektion på lektion i fyra steg med eleverna för att förbättra samarbetet tryggheten och därmed studieron i klassen.

När behov har kartlagts på EHT eller EHM har trygghetsteamet involverats eller så har reflektion på lektion inletts. I vissa fall har även föräldrar bjudits in av personalen till föräldramöte.

EHT möte är varje vecka där enskilda elevärenden tas upp. EHM har använts kontinuerligt under hela året. Detta har lett till att den psykosociala miljön kartlagts kontinuerligt både på gruppnivå och för den enskilda eleven.

EHM (elevhälsomötet) är ett verktyg som används där lärarna knutna till klassen samlas med elevhälsans professioner. På det sättet har lärarna i högre utsträckning involverats i grupprocessen i klasserna.

Trygghetsenkäten HT 2023 visade att 77,6 % av eleverna kände sig trygga, varav 38,3 % menade att de stämde helt och hållet att de kände sig trygga, 39,3% menade att det stämmer ganska bra att de kände sig ganska trygga. 17,2 % kände sig trygga till viss del. Endast 2,6 % menar att de inte stämmer alls att de är trygga. 2,6 % svarade att de ej vet om de kände sig trygga på skolan.

Fler har i år svarat att de bara är trygga till viss del, vilket är en försämring från förra året.

På frågan om eleverna känner sig rädd för andra elever var svaret följande: 66,2 % kände sig inte alls rädda för andra elever, 19,2 % sa att de sällan var rädda för andra elever och 8,1 % var ibland rädda för andra elever. 3,6 % var ofta rädda för andra elever och 0,7 % alltid rädda för andra elever.

Här har det visat sig att eleverna är mindre rädda för andra elever än förra året.

Stor skillnad kunde man se beträffande om de är rädda för någon lärare och andra vuxna i skolan jämfört med förra året.

74,7% att de aldrig är rädd för lärare eller annan vuxen på skolan, 15,6% att de sällan är rädda för personal eller andra vuxna, 5,2 % att eleverna ibland är rädda, 1,6 % ofta och 0,3% är alltid eller att det stämmer helt och hållet. 2,6 % svarade att de ej vet på denna fråga.

Litar du på att de vuxna i skolan gör tillräckligt om någon elev blir illa behandlad?

24,5 % svarade att de litade på att vuxna gör tillräckligt om någon elev blir illa behandlad, 31,1 % tyckte att det stämde ganska bra. 24,5 % menade att det till viss del stämde och 7,2 % inte stämde alls att vuxna gör något, 12,8 % svarade att det vet ej.

Vid en fördjupning av frågan till eleverna tyckte en del elever i åk 2 att det görs en del men kanske fel saker, mycket möten, men som inte leder till något. Åk1 var mer positiva och litade att personal hjälper om det behövs. Vissa svarade att det beror på vad man menar med illa behandlad och det har speglat svaren på frågorna i enkäten. I vissa program var man överlag positivt inställda och litade på att personal gör det som behövs kring kränkningar.

Elevhälsan- tycker du att det finns någon vuxen i skolan som bryr sig om hur du mår?

25,6 % menade att det stämde helt och hållet, 21,3% att det stämde ganska väl. 27,5 % till viss del/ibland 7,9 % tyckte inte alls. 17,7 % svarade vet ej på denna fråga.

I en fördjupad intervju menade vissa i åk 2 att det beror på vad man menar om att bry sig. Åk1 menar de inte har skapat den relationen än. De flesta hade någon men inte tillräckligt många vilket kan vara förklaringen till svaren på denna fråga. I de klasser där det ofta bytts lärare och mentor

kan ha lett till sämre resultat i enkäten. I vissa program är man tydlig med att mentor och lärare bryr sig.

På frågan: - tycker du att de vuxna i skolan har koll på vad som händer på rasterna svarade de följande:

8,5% tyckte helt och hållet att det stämde, 17,3 % till stor del/ofta och 25,8 % till viss del /ibland och 24,2% sällan, 9,5% aldrig och 14,7 % vet inte.

I en fördjupad diskussion, menade många i åk 2 att det inte behövs att lärare håller koll. Vissa sa att det var skillnad på plan 6 där det är tryggare för att det är fler lärare ute bland eleverna än på plan 4. Detta kan vara anledningen till de låga siffrorna, dvs de elever som är mest på plan 4 ger sämre svar än de elever som är mest på plan 6.

Bemötande av lärare-tycker du att lärare behandlar elever lika oavsett om de är flickor, pojkar eller annan könsidentitet?

44,2 % svarade att de tyckte att deras bemötande var bra helt och hållet, 26,3 % att det ofta stämde. Till viss del/ibland svarade 12,3 % och 7,5 % tyckte inte alls det stämde. 9,7 % svarade vet ej på denna fråga.

Avsevärt bättre bemötande av elever visade svaren i denna enkät jämfört med förra året.

Studiero- hur ofta är det arbetsro på lektionerna?

7,2 % tyckte att det stämde helt och hållet att det var studiero, 36,7 % att det stämde ganska väl, 34,9 % att det stämde till viss del /ibland, 14,5% tyckte sällan. 5,1 % tyckte inte alls att det stämde att det var studiero, 20,4% att det stämde ganska dåligt och 1,5 % svarade att det vet ej.

Arbetsron har försämrats jämfört med förra året.

Lärarnas bemötande hade förbättrats avsevärt jämfört med förra året, men studieron har försämrats. Att skolan införde EHM (elevhälsomöten) kan ha förändrat bemötandet samt en workshop som leddes av psykolog kring bemötande augusti 2023. Att studieron försämrats behöver man se över i varje enskild klass vad det beror på. EHM har gjort att lärarna haft mer samsyn kring en klass och kunnat ge varandra tips på vad som fungerar på gruppnivå. Däremot behöver personalen tydligare visa att när elever blir illa behandlade att det tas om hand om av personalen och att man återkopplar det man kan. Under 2023 har det skett olika förändringar i ledningen som också kan ha påverkat organisationen på olika sätt.

Trygghetsvandringen som genomfördes med skyddsombud och elevskyddsombud, kurator, rektor visade på genomförbara förbättringar som skulle kunna öka tryggheten i skolan såsom flytt av vissa skåp, kameror på vissa platser och fast ljus på vissa ställen. Elevskyddsombuden menade att det blivit avsevärt mycket bättre ordning på plan 6 där man skapat ett bibliotek och personal är ofta närvarande här vilket skapar trygghet för eleverna.

Fler mindre platser har skapats för att äta sin lunch på. På vissa platser behövs det fortsatt göras förändringar kring fast belysning på vissa platser och bättre placeringar av bord och skåp för att öka tryggheten. När det är trånga passager upplever eleverna det som otryggt.

Verktyget reflektion på lektion som leds av kurator tillsammans med mentor har lett till färre konflikter, ökad trygghet. Likaså användandet av trygghetsteamet.

I utvärderingen av vecka 6 VT 2023 visade att de lärare som känt sig bekväma och haft det som en naturlig del i sin kurs kunnat implementera ämnet enklare under vecka 6 såsom i biologi, samhällskunskap och religion. I SSR (sex, samtycke och relation) gruppen finns det personal som kan prata om sex, samtycke och relationer och att dessa kommer gå ut i klasserna och prata kring detta. SSR gruppen har lyft till mentorerna att samla in elevernas frågor som personalen med de kunskaperna besvarar. Dessa frågor med svar har sedan sammanställts i en PowerPoint som kommer presenteras för eleverna VT 2024.

Kulturbärartjänsten har fortsatt, vilket innebär att all personal påminner eleverna att ta av sig skorna när de kommer in i skolans lokaler samtidigt som eleverna får ett trevlig bemötande i början av dagen. Att ordning upprätthålls samtidigt som du får ett trevligt bemötande direkt på morgonen är dessutom relationsskapande och därmed förbyggande kring trygghet.

Student Stafetten fortsatte även VT 2023 vilket uppskattades av både elever och personal. Åk 2 var med i förberedelserna och i genomförandet av studentstafetten.

Realrun som har blivit en tradition på skolan som organiserades av idrottslärarna VT 2023 för eleverna i åk 1 och 2 tillsammans med personal. Eleverna går eller springer runt en given bana. Vilket också är ett uppskattat inslag för eleverna och personalen.

ANDTS (alkohol, drog, tobak och spel) har arbetats med under året av skolsköterska och kurator och en handlingsplan har utarbetats som kommer att presenteras 7 februari 2024 på personalmötet. Arbetet i gruppen har fokuserat på lektionsinnehållet i dessa frågor för att öka och sprida kunskap.

Förebyggande insatser som genomförts och följts upp

Mål: Öka tryggheten på skolan genom att skapa fler men mindre matplatser som hålls i ordning.

Fler mindre platser har ställts i ordning vilket elever har uppskattat.

Åtgärd: 2 elever i varje klass har ett städområde 1 dag i veckan. Flytt av vissa skåp och uppsättande av kameror på vissa ställen efter önskemål från trygghetsvandringen.

Detta togs upp i elevrådet med städning, men det var inget elevrådet gick vidare med. Uppsättandet av kameror utreds. Skåp har flyttats för att det inte ska vara för trångt vilket uppskattas av eleverna.

Uppföljning: Utvärdering av projektet.

Under trygghetsvandringen visade det sig att elever känner sig tryggare på plan 6. Bibliotekarie tillika engelsklärare har skapat en fin rumslig miljö för eleverna som han håller efter och som har skapat en lugnare och tryggare miljö enligt elevskyddsombuden. Det fasta ljuset på vissa platser uppskattas också. Att skåp har tagits bort där det har varit för trångt har ökat tryggheten. Önskemål om kameror på vissa platser kvarstår.

Ansvarig : Skyddsombuden , rektor och kurator

Främjande insatser

Målet med skolans främjande arbete är att skapa en trygg och tillitsfull arbetsmiljö för alla elever och all skolpersonal, där alla elever har maximala möjligheter att lära och utvecklas. Syftet är att personal och elever både i ord och handling ska visa respekt för allas lika värde oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Det främjande arbetet pågår alltid och utan att något särskilt har hänt. Det bedrivs långsiktigt, gäller alla, sker kontinuerligt både på och utanför lektionstid och det är målinriktat. Det betyder att detta arbete är en viktig del vid planering och genomförande av undervisningen och den undervisningsfria tid som eleverna tillbringar på skolan. Det handlar bland annat om att lärare har samma positiva förväntningar på alla klasser och på alla enskilda elever, hur grupper organiseras så att alla elever kommer till sin rätt och hur lärare och elever bemöter varandra. Det handlar också om att organisera undervisningen så att alla elever utmanas och utvecklas, att eleverna får samtala om vilka värderingar som är viktiga att vårda och att de görs delaktiga i skolans verksamheter.¹

Områden som berörs av insatsen

- Trygghet
- Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Mål

Att kontinuerligt diskutera kring olikheter och allas lika värde

Kontinuerligt arbete kring diskrimineringsgrunderna och etiska ställningstaganden ska genomsyra verksamheten på skolan.

Att trygghet innebär studiero.

Uppföljning

Vid läsårets början sätter mentorerna och undervisande läraren tillsammans med eleverna ordningsreglerna.

1. Ordningsreglerna behöver sedan utvärderas efter hand av eleverna tillsammans med ansvarig mentor och respektive lärare.
2. Rektor eller av rektor utsedd sammanställer och reviderar utifrån elevinflytande samt utifrån diskussioner på personalmöten.

Eleverna och vårdnadshavare får vid början av höstterminen information om plan mot kränkande behandling.

¹ Skolverket (2014), *Främja, förebygga, upptäcka och åtgärda*, sid. 12

Insats

Vid terminsstart skapar mentorerna tillsammans med sina respektive klasser ordningsregler för hur klassen vill ha det i skolan. Ordningsreglerna ska genomsyras av allas lika värde. Samtal om allas lika värde samt värderingar sker kontinuerligt under mentorslektionerna. På mentorslektionerna går planen om kränkande behandling igenom med respektive klass med mentor och kurator. Eleverna informeras om rutinerna för vad som händer i ett kränkingsärende och vem de kan vända sig till när/om kränkning uppstår.

Samtliga lärare implementerar arbetet kring grundläggande värden och etiska ställningstagande utifrån de förutsättningar som finns i respektive kurs. Arbetslagen stöttar varandra under läsårets start och planerar hur arbetet ska bedrivas.

Ansvarig

Alla som arbetar på skolan skall ansvara för att säkerställa allas lika värde. Mentorer och lärare ansvarar för att utvärdera ordningsreglerna. Undervisande lärare ansvarar för genomförande, rektor och biträdande rektorerna ansvarar för att arbetslagen har avsatt tid för förberedelse under läsåret.

Datum när det ska vara klart

Ordningsreglerna sätts vid läsårets start och utvärderas och revideras kontinuerligt både på mentors- och på lektionstiden under läsåret.

Förebyggande åtgärder

Syftet med det förebyggande arbetet är att avvärja risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Som grund för arbetet ligger regelbundna kartläggningar av de risker för sådant som finns i den egna verksamheten. Målet är att genomföra förebyggande insatser med utgångspunkt i den egna verksamhetens identifierade styrkor och svagheter. Det förebyggande arbetet är en del av skolans systematiska kvalitetsarbete och ska involvera alla.²

Områden som berörs av åtgärden

- Trygghet (se Aktiva åtgärder nedan)
- Kränkande behandling
- Studiero

Mål och uppföljning

Mål

1. Skapa en trygg och lugn skolmiljö för alla elever på skolan så att de får studiero.
2. Valfungerande rutiner kring elevskyddsombud på skolan.
3. Elevaktiviteter på skolan över årskurserna.
4. Medvetenhet kring olika funktionsvariationer, kön och etnicitet.
5. Kunskap kring sex , relationer och samtycke.
6. Drogfri och tobaksfri skolmiljö

Uppföljning

1. Skolenkät och utvecklingssamtal en gång per termin. Följa upp ordningsregler och spelregler med eleverna. Trygghetsvandring. Ta in klassernas reflektion över sin klass på EHM.
2. Skyddsronder, och regelbundna möten med skyddsombud, även med elevskyddsombud
3. Elevaktiviteter följs upp vid läsårets slut för att se över deras behov
4. Genom olika aktiviteter, som tex RealRun och studentstafetten som utvärderas.
5. Sex-, samtycke- och relationsgruppen planerar för aktiviteter för vecka sex som sen kan pågå under hela läsåret.
6. Följa upp planen kring ANDTS (alkohol, narkotika, doping, tobak och spel)

Åtgärder

1. Genomföra förslag som kom upp på trygghetsvandringar tillsammans med elever, rektor eller av rektor utsedd och annan personal. Personal som har möjlighet, vistas eller äter lunch ute

² Skolverket (2014), *Främja, förebygga, upptäcka och åtgärda*, sid. 44
Sida 15 av 25

bland eleverna. Personalen fortsätter med att vara kulturbärare och möter eleverna på morgonen. Rutiner kring kränkingsärenden följs upp och återkopplas. Elevers reflektion över sin klass uppmärksammas och diskuteras på EHM.

2. Uppföljning av trygghetsvandring med elevskyddsombud, skyddsombud och kurator och rektor.

3. Förstärka och uppmuntra olika elevaktiviteter som finns på skolan tex elevråd/elevkåren.

4. Uppmuntra och förstärka Realrun och studentstafetten som är Realgymnasiets gemensamma aktivitet för både personal och elever att delta i under året.

5. Sex-samtycke- och relationsgruppen planerar för implementeringen av ämnen i kurserna under läsåret eller andra aktiviteter och forum för dessa frågor.

6. Planen för ANDTS implementeras i olika ämnen i skolan.

Motivera åtgärd

1. Genom att göra de åtgärder elevskyddsombud föreslagit kan gemensamma ytor bli tryggare. Personalens närvaro på gemensamma områden i skolan gör också skolan tryggare. Kulturbärarna är relationsskapande och personalen visar samstämmigt att skolans regler är viktiga för ordning och trygghet. Trygghet ger studiero. Att lyssna in klassen synpunkt kring studiero ger en direkt indikation på vad som inte fungerar och som kan vara viktigt att ha med sig i ett EHM.

2. Det är viktigt att undersöka att skolmiljön är trygg för eleverna. Trygga elever har bättre studiero.

3. Elevaktiviteterna som elevråd är viktigt för att elevernas delaktighet i vad som händer på skolan.

4. På Realrun och studentstafetten finns personal med och kan ge stöd i dessa sociala sammanhang som skolan erbjuder. Klassgränserna för eleverna suddas bort i samband med dessa gemensamma aktiviteter vilket främjar arbetet mot diskrimineringsgrunderna, som tex funktionsvariation, kön och etnicitet.

5. Ökad kunskap om Sex, samtycke och relationer är viktigt att arbeta med kontinuerligt eftersom eleverna har behov att prata med vuxna kring dessa ämnen.'

6. Ökad kunskap hos elever angående ANDTS ger bättre skolmiljö och trygghet.

Ansvarig

1. **Rektor eller den av rektor utsedd**
2. **Rektor eller den av rektor utsedd**
3. **Rektor eller den av rektor utsedd**
4. **Rektor eller den av rektor utsedd**
5. **Rektor eller den av rektor utsedd**
6. **Rektor eller den av rektor utsedd**

Datum när det ska vara klart

1. I samband med skydds rond
2. I samband med skydds rond
3. Vid varje terminsstart
4. Läsårets slut
5. Läsårets slut
6. Läsårets slut

Aktiva åtgärder mot diskriminering

Bakgrund

Aktiva åtgärder är ett förebyggande och främjande arbete för att inom en verksamhet motverka diskriminering och på annat sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett diskrimineringsgrund; kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Varje enskild verksamhet ska arbeta med aktiva åtgärder enligt lagens krav. Arbetet ska ske i samverkan med elever och anställda inom verksamheterna i fyra steg och inom fem områden. Varje enhet ska löpande dokumentera arbetet.

Arbete i fyra steg inom fem områden

Undersökningen kan ske på olika sätt, till exempel genom:

- enkäter
- individuella intervjuer
- gruppintervjuer, arbetsplatsträffar eller andra samtal

Undersökningen ska ske utifrån samtliga diskrimineringsgrunder oberoende av hur arbetsstyrkan är sammansatt och göras på en övergripande nivå för att identifiera de risker/hinder som finns på arbetsplatsen.

Rutiner för akuta situationer

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Rektor, bitr. rektor, mentor, undervisande lärare eller elevhälsan

Rutin för att förhindra trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

Trygghetsvandringar, personal i gemensamhetsutrymmen och främjande och förebyggande åtgärder i form av kunskap i undervisningen i dessa ämnen.

Rutin för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

1. Den anställda på skolan som upptäcker eller blir informerad om kränkningen agerar genom att stoppa kränkningen och tar hand om den/de utsatta eleven/eleverna.
2. Personal som upptäckte kränkningen informerar Rektor om kränkningen samma dag.
3. Den som upptäckt den misstänkta kränkningen ska rapportera händelsen i Topdesk till huvudman samma dag för att det ska utredas. Observera att välja **rätt** typ av rapport i Topdesk.
4. Rektor eller av denne utsedda (två personer) utreder därefter vad som hänt genom att föra samtal med alla parter. Den utsatta parten prioriteras först. Den som utsatts för kränkande behandling skall erbjudas stöd
5. Dokumentation från samtalen ska föras och händelseförloppet ska beskrivas sakligt och utförligt. Utredningsmall finns i Prorenata.
6. Om elev är under 18 år kontaktas elevens vårdnadshavare. Skolan avgör om eleven får möjlighet att kontakta vårdnadshavare själv innan kontakt av skolpersonal tas. Denna kontakt tas av rektor eller någon av rektor utsedd.
7. Uppföljningssamtal med berörda parter bokas av rektor eller av rektor utsedd person inom två veckor efter att åtgärdsplanen upprättats för att kontrollera att åtgärderna haft avsedd effekt. Vårdnadshavare informeras.
8. Rektor är ansvarig för att åtgärder vidtas, följs upp och utvärderas för att förhindra liknande kränkningar, detta gäller även förebyggande och främjande åtgärder.
9. Ärendet avslutas i elevens akt i Prorenata. För att ärendet ska kunna avslutas ska ovanstående punkter vara utförda.

Rutin för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

Personal som uppmärksammar kränkande behandling eller trakasserier ska direkt rapportera detta till rektor. Rektor är ansvariga för att processen sätts igång.

1. Den anställda på skolan som upptäcker eller blir informerad om kränkning av elev agerar genom att stoppa kränkningen och tar hand om den/de utsatta eleven/eleverna.
2. Personal som upptäckte kränkningen eller som fått information av elev om kränkning informerar rektor om kränkningen samma dag.
3. Den som upptäckt kränkningen eller fick information om den ska rapportera händelsen i Topdesk i rätt mall till huvudman samma dag.
4. Rektor eller bitr. rektor genomför samtal med den/de som blivit utsatt för kränkning.
5. Rektor eller bitr. rektor utreder därefter vad som hänt genom att föra samtal med alla parter.
6. Dokumentation från samtalen ska föras och händelseförloppet ska beskrivas så utförligt som möjligt i Prorenatas utredningsmall.
7. Om elev är under 18 år kontaktas elevens vårdnadshavare. Denna kontakt tas av rektor eller bitr. rektor eller någon av rektor utsedd.
8. Rektor vidtar åtgärder för att förhindra liknande kränkningar, även förebyggande och främjande åtgärder.
9. Den som utsatts för kränkande behandling skall erbjudas stöd
10. Rektor är ansvarig för att följa upp och utvärdera åtgärder och fattade beslut.
11. Uppföljningssamtal med berörda parter bokas av rektor, bitr. rektor eller av rektor utsedd person två veckor efter att åtgärdsplanen upprättats för att kontrollera att åtgärderna haft avsedd effekt.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev eller en medarbetare sämre än andra och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att någon missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev eller medarbetare på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en persons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan). Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att den utsatte känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ex:

- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen.
- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans.
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där.
- Thomas, som är mörkhyad, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa".
- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt.
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp.

- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar "Din pappa är jävla CP."
- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb".
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något.
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande. Ex:

- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en persons värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier. Både medarbetare och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling. Ex:

- Carl blir ofta kontaktad på nätet av elever på skolan. Där kallar de honom "pucko" och "tjockis". De har också lagt ut bilder av Carl på sociala medier. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. "Han är en ensamvarg", säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Befogad tillrättavisning

En befogad tillrättavisning är inte en kränkning i lagens mening, även om eleven ifråga kan uppleva den som kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man. Ex:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet "Det är för hårt arbete för en tjej".

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsöverskridande identitet eller uttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala". Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella. Ex:

- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär.

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter. Ex:

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp.
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria A i betyg, då svenska inte är hennes modersmål.

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringsskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför. Ex:

- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen.
- "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning.

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom

fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. Ex:

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp.
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!"

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning. Ex:

- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans.

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen. Ex:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta.

Länkar som stöd

Kränkande behandling

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/vardegrund/krankning-av-elev>

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/vardegrund/krankning-av-elev/stodmaterial-i-arbetet-1.250686>

http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800#K6

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/rubriken-upphor-att-galla-u2017-01-01_sfs-2006-1083

Aktiva åtgärder

<https://www.skolverket.se/regelverk/nya-regler-om-aktiva-atgarder-i-diskrimineringslagen-1.256400>

<http://www.do.se/lag-och-ratt/diskrimineringslagen/#Kapitlet-3-Aktiva-atgarder-2017>

<http://www.do.se/globalassets/stodmaterial/nya-bestammelser-for-forskola-skola.pdf>

<http://www.do.se/globalassets/stodmaterial/stod-oversikt-aktiva-atgarder-arbetsgivare.pdf>

<http://www.do.se/globalassets/stodmaterial/stod-faktablad-aktiva-atgarder-for-arbetsgivare.pdf>